

Agnieszka Metelska

Przegląd czasopism prawniczych

Palestra 48/3-4(543-544), 200-202

2003

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD CZASOPISM PRAWNICZYCH

Prokuratura i Prawo, nr 1, 2003 r.

Koncepcja wyodrębnienia z postępowania dowodowego osobnego nurtu określanego mianem „dowodu swobodnego”, zawdzięcza swoją genezę trudnościom występującym niegdyś w praktyce sądów odwoławczych. Jeszcze pod koniec XIX stulecia nie wszyscy prawnicy uświadamiali sobie wyraźnie, że obowiązujący w postępowaniu odwoławczym typu kasacyjnego lub rewizyjnego zakaz prowadzenia postępowania dowodowego nie wyłączał bynajmniej nieformalnego, „swobodnego”, nurtu postępowania dowodowego. Kwestie te – z dzisiejszego punktu widzenia – porusza Romuald Kmiecik w artykule „Z problematyki dowodu ścisłego i swobodnego w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym”. Inny autor, Aneta Natalia Preibisz, zajmuje się „Odgraniczeniem sprawstwa kierowniczego od współdziałania przestępnego”. We współczesnych systemach prawnokarnych pojawia się problem wypracowania odpowiednich kryteriów pozwalających na precyzyjne odróżnienie sprawstwa od niesprawczych postaci współdziałania przestępczego – tj. od podżegania i pomocnictwa. Kwestia ta jest aktualna na gruncie polskiego prawa karnego, jak i na gruncie tych współczesnych systemów karnych, które urzeczywistniają w różnym stopniu teorię udziału w cudzym przestępstwie. Wiąże się z tym jeszcze jedno zagadnienie: czy suma zakresów wszystkich postaci zjawiskowych przestępstwa – określonych w kodeksie karnym – wyczerpuje pełen krąg karygodnego współdziałania i czy ta określoność nie stoi na przeszkodzie swobodnemu „przesuwaniu” kwalifikacji zachowań przyczyniających się do bezprawia pomiędzy poszczególnymi postaciami zjawiskowymi. Paweł Jarocki analizuje natomiast „Granice wolności słowa w sądzie”. Autor artykułu nawiązuje do starożytnych Greków, którzy uważali, że kwestia granic wolności słowa jest problemem etycznym. Retoryka bez etyki jest – wg Platona – sztuką kłamstwa. We współczesnym sądzie trzeba powiedzieć wszystko to, co trzeba i tylko to, co trzeba. Wolność słowa w sądzie wypływa z podstawowych zasad procesu karnego: równości stron procesowych, kontradiktoryjności, prawa do obrony, domniemania niewinności. Dyscyplina i kontrola tej wolności musi być permanentna i prowadzić do przestrzegania jej granic. Autor apeluje o konsekwentne szkolenie aplikantów w zakresie prawniczej retoryki i erystyki.

Monitor Prawniczy, nr 3, 2003 r.

W pierwszej części artykułu „Członkostwo w spółdzielni mieszkaniowej” Jerzy Pisułliński omawia niektóre kwestie związane z członkostwem w spółdzielni mieszkaniowej na gruncie dwóch ustaw: o spółdzielniach mieszkaniowych i Prawa Spółdzielczego. Uwzględnione zostały także zmiany do ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych wprowadzone przez ustawę z 19 grudnia 2002 r. Stanisław Gurgul zajmuje się „Wynagrodzeniem syndyka masy upadłości i nadzorca sądowego w postępowaniu układowym”. Instytucje upadłości i układu przeżywają obecnie niezwykle rozkwit, wzrasta także zainteresowanie m.in. sprawą wynagradzania syndyków masy upadłości i nadzorców sądowych w postępowaniu układowym. Obowiązujący stan prawny jest skomplikowany i wywołuje liczne wątpliwości. Autor wyjaśnia zasady wynagradzania syndyka masy upadłości, ustalania maksymalnej wysokości wynagrodzenia itp. Nadużycie prawa to wykonywanie praw podmiotowych w sposób sprzeczny z ich społeczno-gospodarczym przeznaczeniem lub zasadami współżycia społecznego. Leszek Leszczyński w artykule „Argumenty interpretacyjne w stosowaniu konstrukcji nadużycia prawa”, że zgodnie z art. 5 k.c. takie działanie lub zaniechanie nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Konstrukcja nadużycia prawa znajduje zastosowanie w poszczególnych instytucjach prawa cywilnego, a także w prawie pracy czy prawie podatkowym. Fakt, że konstrukcja nadużycia prawa zawarta jest w kontynentalnych porządkach prawnych w obowiązujących przepisach, odgrywających istotną rolę zarówno w systemie regulacyjnym prawa cywilnego, jak też w ogóle w systemie prawnym, prowadzi do legalistycznego ujmowania samej konstrukcji. Jednakże konstrukcje nadużycia prawa, niemal w każdym przypadku ich regulacji normatywnej, wykraczają poza konwencję czysto legalistyczną, w której wszystkie elementy składowe byłyby określone przez formalnie obowiązujące przepisy prawne.

Monitor Podatkowy, nr 2, 2003 r.

Jowita Pustuł w artykule „Opodatkowanie dopłat otrzymywanych w związku z podziałem lub połączeniem spółek” dowodzi, że jedną z instytucji prawnych, występujących zarówno przy połączeniu spółek jak i przy podziale spółki, jest instytucja dokonywania dopłat w gotówce. Celem wnoszenia dopłat gotówkowych w trakcie połączenia spółek lub podziału spółki jest wyrównanie ewentualnych różnic, które mogą powstać przy określaniu parytetu wymiany majątku spółki przejmowanej (spółek łączonych przez zjednoczenie) lub majątku spółki dzielonej na udziały (akcje) spółki przejmującej (nowo zawiązanej). „Sprzedaż nieruchomości a podatek dochodowy” jest przedmiotem analiz Marka Jarockiego. Autor przedstawia zmiany dotyczące przychodu ze sprzedaży nieruchomości. Została omówiona sprzedaż nieruchomości dokonywana przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą oraz osoby nie uzyskujące dochodów z takiej działalności. Piotr Wójcicki zajmuje się „Zmianami w podatku od towarów i usług”. Przedmiotem artykułu są najnowsze zmiany do ustawy o podatku od towarów i usług oraz o podatku akcyzowym, które obowiązują od 1 stycznia 2003 r. Najważniejszą i podstawową modyfikacją wynikającą z ostatniej nowelizacji VAT-u jest zmiana klasyfikacji statystycznych obowiązujących na potrzeby podatku od towarów i usług (VAT) oraz podatku akcyzowego.

Radca Prawny, nr 1, 2003 r.

Obowiązujące od 1 października 2002 r. nowe prawo dewizowe jest konsekwencją dostosowywania polskich przepisów do norm unijnych, w tym przypadku synchronizacji prawa polskiego z artykułami 56–60 TWE, stanowiącymi o likwidacji ograniczeń w przepływie kapitałów pomiędzy państwami członkowskimi oraz pomiędzy krajami członkowskimi a krajami trzecimi. Maria Nogaj – autorka artykułu „Nowe prawo dewizowe – różnice w prawach i obowiązkach uprawnionych banków” omawia w tym aspekcie nowe prawa i obowiązki działających w kraju banków. Zachowany został bowiem obowiązek pośrednictwa bankowego, ale z dniem uzyskania przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej stracą moc szczególne ograniczenia możliwe do wprowadzenia przez Radę Ministrów – samodzielnie lub po zasięgnięciu opinii Rady Polityki Pieniężnej. Michał Snitko-Pleszko w artykule „Formy prawne prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce przez osoby zagraniczne” przypomina, że 1 stycznia 2001 r. weszła w życie ustawa pn. Prawo działalności gospodarczej. Autor przytacza katalog form prawnych prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce, koncentruje się jednak na osobach zagranicznych, tj. osobach fizycznych mających miejsce zamieszkania za granicą, osobami prawnymi z siedzibą za granicą, spółkami ww. osób z siedzibą za granicą. Analizuje dopuszczalność podejmowania bezpośredniej działalności przez korporacyjne podmioty zagraniczne w Polsce. Korporacyjny podmiot zagraniczny działający w Polsce, nie dopełniwszy obowiązku rejestracji w rejestrze przedsiębiorców, narusza prawo, a w szczególności obowiązki wobec pracownika. Pracodawca jest bowiem w Polsce zobowiązany do wystawiania druków ZUS Rp-7, które są podstawą do wypłacania składek emerytalnych przez ZUS. Uzyskanie takich dokumentów od korporacji jest często niewykonalne. Skoro przepisy wykonawcze nie przewidują bezpośredniej rejestracji tych podmiotów w rejestrze przedsiębiorców, korporacyjnym podmiotom pozostaje utworzenie w Polsce odrębnego podmiotu i kontrolowanie go od strony kapitałowej. Jest to korzystne zarówno dla budżetu państwa, jak i zatrudnionych tam polskich pracowników. Luksemburg jest nie tylko siedzibą Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich, ale także – od ponad 10 lat – drugiego sądu wspólnotowego: Sądu Pierwszej Instancji. Tomasz T. Koncewicz przedstawia jego genezę, skład i kompetencje. Cennym uzupełnieniem jest rozmowa autora z sędzią Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich w Luksemburgu –Nicholausem Forwoodem.

Opracowała: *Agnieszka Metelska*